

Plán KC Jastrabie nad Topľou

V zmysle Prílohy č. 2 k zákonu č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov
Štandardov kvality poskytovanej sociálnej služby¹ a Modelu komunitnej práce v komunitných
centrách schváleného MPSVR SR.

Ulica: Jastrabie nad Topľou 113

Mesto/Obec: Jastrabie nad Topľou 113

09435 Sol'

Spracovali:

Mgr. Husárová Mária OMKC

Bc. Gorol' Lukáš KPKC

Tomková Daniela PKC

Apríl 2024

Navrhovaná štruktúra Plánu KC/NDC/NSSDR vychádza zo Štandardov KC/NDC/NSSDR a zo zaužívaných postupov tvorby strategických dokumentov.

Obsah

1 História lokality.....	3
2 Mapovanie potrieb.....	3
3 Výsledky Mapovania potrieb.....	3
3.1 Demografia.....	4
3.2 Fyzická infraštruktúra.....	5
3.3 Inštitúcie:.....	5
3.4 Neformálna sociálna štruktúra:.....	5
3.5 Informácie o životnom štýle:.....	5
3.6 Potreby, problémy, sny.....	5
3.7 Ciele a úlohy komunitného centra.....	6
3.8. Doplníte, čo vám chýba.....	7
4 Akčný plán.....	8
4.1. Monitorovanie plnenia cieľov.....	11
5 Záver.....	11
6 Použitá literatúra.....	12

1 História lokality

Obec Jastrabie nad Topľou leží na Východoslovenskej nížine. Potok pretekajúci cez Jastrabie n/T pramení v Beskydskom predhorí a je prítokom Tople. Severná časť územia sa radí do oblasti Nízkych Beskýd do podcelku Merníckej pahorkatiny a sčasti s ňou tvorí určitý celok. Chotár sa rozprestiera na ploche 678 ha. Je bohatý na kvety a byliny, medzi ktorými sú aj ojedinelé druhy ako páperník širokolistý, prezívaný kozia brada. Dedina nie je jedinou, ktorá nesie v názve meno dravca. Na Slovensku je až päť obcí s „jastrabím“ v názve -Trenčianske Jastrabie, Zemplínske Jastrabie, Jastrabie pri Michalovciach, Jastrabie nad Topľou a Šarišské Jastrabie. Od r.1363 sa spomína ako súčasť panstva Skrabské. Po prvýkrát sa názov maše obce eviduje za čias Ľudovíta 1. Veľkého (1342 -1382)

Prvý názov obce je z roku 1363 pod menom Jestreb.1808 bolo pomenovanie Slowenský Jestráb. Maďarské pomenovanie v roku 1873 Totjestreb. V roku 1920 Jastrabie a až v roku 1961 pribudol prívlastok nad Topľou. Erb tvorí kľačiaci kopáč so zlatým košom a krompáčom na bielo – modrom štíte. Možno sa v ňom ukrýva stále neodhalené tajomstvo zabudnutého pokladu.

V obci je Základná aj materská škola s rodinnou atmosférou, takou typickou pre menšie dedinky, a multifunkčné ihrisko pre všetkých obyvateľov. Sú tu dva kostoly. Prvý Rímskokatolícky, ktorý je známy zvonmi, ktoré sú na zozname kultúrnych pamiatok okresu. Druhý je Gréckokatolícky ktorý je umiestnený v strede dediny.

Komunitné centrum bolo založené v roku 2019. V októbri oficiálne začalo pôsobenie a poskytovanie služby v našej obci. Cieľom komunitného centra je práca s miestnou komunitou, prepájanie vzťahov v obci, zníženie nezamestnanosti, kriminality, pomoc v krízových situáciách. Cieľovou skupinou sú prevažne obyvatelia sociálne vylúčení, alebo ohrození chudobou. Dôraz sa kladie na marginalizovanú rómsku komunitu, pre ktorú je charakteristická neschopnosť participovať na sociálnom, ekonomickom, politickom a kultúrnom živote v dôsledku faktorov ako sú napríklad nízky príjem, zlý zdravotný stav, nedostatočné vzdelanie, slabý kontakt s majoritnou populáciou a diskriminácia. V súčasnosti svoju činnosť realizuje v zmysle zákona č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov

2 Mapovanie potrieb

Mapovanie potrieb klientov Komunitného centra Jastrabie nad Topľou prebehlo formou dotazníka, polo-štruktúrovaných rozhovorov a fókusových skupín pracovníkmi KC Jastrabie nad Topľou v lokalite MRK a v priestoroch komunitného centra. Najvšeobecnejšie potreby ktoré sme v lokalite počas mapovania zistili sú vo vzdelaní, zamestnanosti, bývaní, zdravie a hygiena, potreba zmysluplne tráviť voľný čas (športové a voľnočasové aktivity).

3 Výsledky Mapovania potrieb

3.1 Demografia

Jastrabie nad Topľou má 493 obyvateľov z toho v miestnej komunite MRK 182 obyvateľov. Nezamestnanosť sa pohybuje zhruba na 20%. vysokoškolské vzdelanie cca 10%,stredoškolské vzdelanie 50%,základné vzdelanie 40%. Priemerný vek obyvateľstva je 36.19,s toho 47% žien a 54% mužov. Národnostné zloženie: Slovenská:77%,Rómska:21%,Česká1% Miera migrácie je minimálna, obec sa rozrastá a demografická krivka rastie, do našej obce prichádzajú nové mladé rodiny. Cieľové skupiny komunitného centra sú prevažne dospelí, mládež a deti. Komunitné centrum prispieva preventívnymi aktivitami a osvetou k pozitívnemu postoju k zdraviu, taktiež vzdelanostná úroveň má stúpajúcu krivku k čomu prispieva aj komunitné centrum v spolupráci s školskými inštitúciami a podieľa sa na pozitívnom prístupe k vzdelaniu dospelých aj mládeže a detí. Cieľom komunitného centra je motivácia celoživotného vzdelávania žiakov najmä základnej školy, ktorý odmietajú po ukončení školy pokračovať v štúdiu alebo ho jednoducho neukončia.

3.2 Fyzická infraštruktúra

V našej obci je 132 vlastníkov domov, z toho 22 domov je priamo v MRK. Všetky domy sú murované majú pripojenie ku všetkým sieťam -voda, kanalizácia, elektrina, plyn. V obci máme dva druhy vykurovania a to plynové a vykurovanie tuhým palivom drevom. V obci máme viacero podnikateľov v rôznych odvetviach. Priamo v MRK máme podnikateľa, ktorý zamestnáva chlapov v odbore lešenár. Obec je vybavená obchodom (COOP JEDNOTA), multifunkčným ihriskom, kultúrnym domom. Taktiež životné prostredie, ochrana prírody a triedenie odpadu je prioritná záležitosť obce aj jej obyvateľov Komunitné centrum sa zapája aktivitami a učí deti a mládež ako správne triediť odpad, spoločne upratujeme a skrášľujeme prostredie v ktorom žijeme. Komunálny odpad a jeho zber je riešený externými firmami. V obci máme asfaltovú cestu, a taktiež vybudované chodníky. V obci premáva pravidelná autobusová doprava, ktorá umožňuje obyvateľom cestovanie do najbližších obci aj okresného mesta. Najbližšie spoločenské strediská sú v meste Vranov nad Topľou a obci Sol', kde obyvatelia využívajú ,lekárov, poštu, obchodné strediska, reštaurácie, športové strediska.

3.3 Inštitúcie

V obci máme dva kostoly – rímskokatolícky a gréckokatolícky. V MRK sa nachádza kaplnka sv. Faustíny ktorú vybudovala gréckokatolícka rómska misia. V obci máme taktiež Základnú a Materskú školu. Obecný úrad, Kultúrny dom, Komunitné centrum. Najbližšie zdravotné stredisko je v susediacej obci vzdalenej od nás 3 km. Iné špecializované zdravotné strediska sú v okresnom meste Vranov nad Topľou ako aj knižnice, kino, divadlo, kúpalisko ktoré je vzdialené 9 km. od obce Jastrabie n/T.

3.4 Neformálna sociálna štruktúra:

V našej obci máme aj možnosti športových a kultúrnych aktivít, obyvatelia využívajú multifunkčné ihrisko, detské ihrisko na ktorom sú pre deti umiestnené hojdačky a preliezky. V areáli je aj ohnisko s posedením, ktoré sa často využíva. Taktiež kultúrny dom je stále k dispozícii v ktorom sa konajú akcie rôzneho zamerania. V komunite máme prirodzené autority s ktorými spolupracujeme.

3.5 Informácie o životnom štýle:

V našej komunite máme veľa mladých aj starších obyvateľov, ktorý túžia po vlastnom bývaní. Obyvatelia sa delia do dvoch skupín, stredná trieda a trieda generačnej chudoby. Kvalita a potenciál je na rôznej úrovni, delí sa podľa už spomenutého rozdelenia. Čo však majú spoločné je to že každý z nich chce napredovať žiť lepšie. Preto sa snažia riešiť svoje bývanie a zodpovedne pristupovať aj k vzdelaniu a tým aj možnosti nájsť si lepšiu prácu.

3.6 Potreby, problémy, sny:

Komunitu tvoria ľudia ktorý sú rôznych názorov a niekedy aj rôznych národnosti. Ak chceme zistiť problémy komunity musíme ju poznať a navštevovať. Preto je dôležitý každodenný kontakt s komunitou k čomu prispievajú aj Komunitné centra a jej pracovníci, ktorí svoju komunitu navštevujú a pracujú s ňou, organizujú rôzne aktivity. Problémom rómskych komunit je chudoba a preto potreba bežného života je pre nich obťažná. Najvšeobecnejšie potreby komunity sú bývanie,

zamestnanie, vzdelanie. Počas mapovania sme sa zamerali na tieto oblasti: Bývanie – Mladé rodiny vidia potrebu osamostatniť sa, pretože v jednom dome alebo byte žije viacero rodín. Zisťovali sme záujem o vlastné bývanie aj zapojenie sa do projektu Dom.ov. Záujemcovia o vlastné bývanie majú problém s platením nájmu, taktiež dlžoby a nezamestnanosť. V oblasti zamestnania je problémom pre komunitu nedostatočné vzdelanie, skúsenosti, prax. Občas sa stávajú prípady že aj napriek vzdelaniu je v MRK diskriminácia a preto nie je možné si nájsť zamestnanie. Vzdelanie – častým problémom pri vzdelávaní je neukončenie povinnej školskej dochádzky, prípadne nepokračovanie v ďalšom štúdiu. Slabá vzdelanostná úroveň, nízka kvalifikácia a s tým spojená aj nízka finančná gramotnosť je dôsledkom nízkej životnej úrovne. Vzdelanie je základom budúcnosti pre všetkých ako majoritu tak aj minoritu, preto je potrebné vzdelávať k zodpovednosti rodičov k vzdelávaniu detí a potrebe zvyšovať úroveň vzdelania ako u detí tak aj u dospelých. Čím vyššie vzdelanie tým väčšia šanca budovať budúcnosť vlastnej existencie.

3.7 Ciele a úlohy KC/NDC/NSSDR

Mapovaním sa zistili problémy a vytýčili ciele a potreby komunity. Okruhy lokality zistené mapovaním boli začlenené do oblastí:

Sociálna situácia: V komunite je sociálna situácia ktorá stagnuje, niektorí sú zamestnaní cez projekty obce alebo pracujú príležitostne. Keďže príjem vo väčšine domácností je iba z dávok HN, prídavkov na deti, príspevkov už spomínaných malých obecných služieb a projektov, nie je postačujúca na živobytie.

Sú domácnosti, kde je aj väčší počet detí a s tým spojené vyššie výdavky na domácnosť. Rodiny majú dlhy, ktoré nie vždy sa snažia splácať tak ako to je potrebné. Nastupujú exekútori pri ktorých sa dlhy navyšujú. Konečným riešením pre rodiny je bankrot. Úlohou sociálnych pracovníkov bude zorganizovať preventívne aktivity finančnej gramotnosti, pri ktorých bude potrebné klásť dôraz na správne hospodárenie v domácnosti a viesť k tomu deti a mládež.

Zamestnanosť: V komunite máme skupiny obyvateľstva ktorý sú zamestnaný dlhodobo alebo aj na kratší čas. Odvíja sa to z ponuky a dopytu zamestnávateľov a ich snahy sa zamestnať. Určitá časť pracuje na malé obecné služby, taktiež máme v komunite podnikateľa ktorý ponúka možnosť zamestnania. Malé percento mužov pracuje v Čechách. Ženy pracujú sporadicky ak im to umožnia okolnosti, pretože pre nich je prvoradá povinnosť starostlivosti o deti a rodinu. Skupina mladých vo veku od 16 až 25 rokov sú tí ktorý pracujú brigádne alebo sezónne, keďže nemajú často ukončené vzdelanie a v ďalšom štúdiu nechcú pokračovať takáto forma práce je pre nich vyhovujúca. Preto je úlohou sociálnych pracovníkov preventívnymi aktivitami dlhodobo pôsobiť na zmenu postoja k štúdiu a tým aj k možnosti lepšieho zamestnania.

Zdravie a hygiena: V komunite je zdravotná dostupnosť v blízkosti obce Sol': Obvodní lekár, Detský lekár, Zubné stredisko a Lekáreň. V okresnom meste Vranov nad Topľou sa nachádzajú špecializovaný lekári lekárně, dentálna hygiena, vŕdajňa zdravotníckych potrieb. Nemocnica. V lokalite pôsobí aj osвета zdravia s ktorou spolupracujeme na spoločných aktivitách. Očkovanie detí sú pravidelne aj spolupráca s lekármi je na veľmi dobrej úrovni. Gynekologická starostlivosť je poskytovaná podľa potrieb žien a matiek tak ako to vyžaduje ich zdravotný stav. Čo je problémom v MRK je zanedbávanie preventívnych prehliadok aj napriek tomu že každý obyvateľ má svojho obvodného

lekára. Taktiež RZP, má bezbariérový prístup do Obce. V MRK máme vysoké percento zaočkovaných počas pandémie (Covid – 19). Pitná voda je dostupná v každej domácnosti, taktiež samostatné WC má každá domácnosť. Problémom v komunite je konzumácia alkoholu, drog a hrania automatov. V spolupráci s RUVZ sociálni pracovníci dohodnú aktivity ktoré budú zamerané na prevenciu týchto patologických javov ich dôsledkov na zdravie aj na samotne vzťahy v rodine.

Bývanie: Ako v každej komunite tak aj v našej je problém bývanie. Aj napriek tomu že rodinné domy a sociálne byty majú zavedený obecný vodovod, kanalizáciu aj elektrickú prípojku počas monitorovania bolo zistené že obyvatelia MRK chcú krajšie a lepšie bývať. Hlavne mladé rodiny sa chcú osamostatniť a neostávať na príťaž rodičom. V jednom dome žije viacero rodín, teda väčší počet ľudí. Nie je domácnosť v ktorej by nebol problém s plateným nájmu, elektriny vody alebo komunálneho odpadu. Počas rozhovorov sme zisťovali záujem o zapojenie sa do projektu Dom.ov. Záujem bol, ale postupným monitorom sa ukázali problémy ako finančné tak aj pracovné. Keďže mnohí záujemcovia nespĺňali podmienky dané na zapojenie sa do projektu bolo potrebné riešiť situácie ktoré sa ukazovali. Napriek počiatočným prekážkam sa nám podarilo spoločnými silami zapojiť do projektu (10) rodín. Zvyšní záujemcovia po urovaní svojich dlžôb sa môžu taktiež do projektu zapojiť. Dúfame že túžba vlastného bývania je natoľko veľká aby sa snažili čím skôr dlhy splatiť. Sociálni pracovníci komunitného centra aj pracovníci projektu Dom.ov. sa zamerajú na aktivity finančnej gramotnosti aby boli nápomocní pri šetrení si na vlastné bývanie.

Vzdelávanie: Dostupnosť vzdelávania v našej komunite je dobrá ZŠ a MŠ je priamo v obci. Asistenti pôsobia ako v MŠ tak aj v ZŠ. Záškoláctvo sa darí v spolupráci s rodičmi eliminovať na únosnú mieru. V našej obci má sídlo aj Umelecká škola ktorá spolupracuje s komunitným centrom aj ZŠ a tvoria jeden celok v ktorom sa snažia deťom vytvárať podmienky pre umelecké, kultúrne a spoločenské vyžitie. V základnej škole Soľ máme taktiež žiakov z našej obce navštevujú (5 až 9 roč.) Komunitné centrum má dobré nastavenia spolupráce s ZŠ Soľ a navzájom sa informujú o vymeškaných hodinách žiakov našej obce. Dostupnosť obce do škôl je riešená školskými spojmi ktoré odvážajú a privádzajú deti. Taktiež MOPS je nápomocná pri sprevádzaní detí do MŠ. Všetky deti ktoré navštevujú školské zariadenia majú zabezpečenú stravu. Starší žiaci navštevujú OÚ a SOŠ v okresnom meste Vranov nad Topľou. Každá škola v okrese aj pridružené obce sú zapojené v projekte -Digitálny žiak - . Žiaci majú možnosti vyššieho vzdelávania v okresnom aj krajskom meste, problém je ale v tom že nie je až taký veľký záujem doplniť si vyššie vzdelanie alebo ukončiť základné vzdelanie. Preto je cieľom sociálnych pracovníkov motivovať nielen rodiča ktorý podporí svoje dieťa pri štúdiu ale samotných rodičov ,nech sú príkladom pre svoje deti a nech sami začnú študovať, a vzdelávať sa.

3.8. Doplňte, čo vám chýba

Privítali by sme team building - je to priestor pre pracovníkov komunitných centier, kde si môžu navzájom vymieňať skúsenosti v rôznych oblastiach svojej práce. Taktiež školenia sociálnych pracovníkov v oblastiach komunitnej práce aby vedeli odbornejšie pomáhať pri problémoch s ktorými sa denne stretávajú.

4 Akčný plán

Príloha č. 5

Potreba/ Problém	Cieľ	Čiastkové ciele	Úlohy	Aktivity KC	Zodpovednosť - kto	Zdroje/€	Časový harmonogram
Absencia oddychovej zóny v MRK	Vytvorenie miesta pre zmysluplne trávenie času a utužovanie vzťahov	Nájsť priestor na vytvorenie oddychovej zóny		Komunikácia s obcou, k danému pozemku	Členovia Komunitnej rady – Jozef J.	Finančné zdroje od miestnej samosprávy, peňažné dary od podnikateľov a sponzorov.	<p>Apríl - stretnutie KR, rozdelenie úloh</p> <p>Máj – hľadanie vhodného priestoru, komunikácia s obcou</p> <p>Jún – čistenie terénu a príprava terénu, hľadanie finančných prostriedkov a zháňanie materiálu vo forme daru</p> <p>Júl – vytvorenie prístrešku, hľadanie finančných prostriedkov a zháňanie materiálu vo forme daru</p> <p>August – osadenie lavičiek a vytvorenie ohniska</p> <p>September – vytvorenie ihriska</p> <p>Október –</p>
				Sprevádzanie Členov KR pri komunikácii s obcou	Sprevádzanie členov KR – pracovníci KC		
				Vyčistenie pozemku, príprava terénu	Členovia KR – Ján B. Pavol B.		

Príloha č. 5

						Vysadenie stromčekov November – Oploenie priestoru December – ukončenie a zhodnotenie
	Zamedziť ohrozeniu zdravia pri dochádzaní detí a mládeže do centra obce na miestne ihrisko	Oslovenie sponzorov dobrovoľníkov a vytvorenie pracovnej skupiny	Hľadanie finančných prostriedkov Zháňanie materiálu vo forme daru Zorganizovať dobrovoľníkov	Členovia KR – Vlado B., Jozef J. Členovia KR Vlado B., Jozef J.		

			a pracovnú skupinu	Členovia KR – Ján B. Pavol B.		
	Zmocniť komunitu pri presadzovaní ich vlastných potrieb	Vytvorenie oddychovej zóny Slávnostné otvorenie oddychovej zóny	Osadenie lavičiek Vytvorenie ohniska Zhotovenie prístrešku Vytvorenie ihriska	Členovia KR – Pavol D.		

4.1. Monitorovanie plnenia cieľov²

– Plnenie cieľov v komunitnom centre Jastrabie nad Topľou budeme merať kvalitatívnym spôsobom, oslovíme ľudí ktorý sú zapojený do projektov. Komunitné centrum, komunitná rada, starosta obce, miestny podnikatelia v ktorej sa budete pýtať zainteresovaných ľudí ako to vidia (či sa darí ciele dosahovať, čo by sa dalo inak riešiť.

– Zhodnocovanie a plnenie cieľov sa budú vykonávať priebežne alebo podľa potrieb daného projektu pri zadávaní ďalších čiastkových úloh. Cieľom môže byť aj stretnutie pracovného tímu alebo prezentácia pred zastupiteľstvom . Taktiež pracovníci KC Jastrabie nad Topľou budú vyhodnocovať ciele 1x.mesačne v mesačnej správe. Na stretnutiach komunitnej rady ako aj dobrovoľníkov sa vyhodnotí ako sa napĺňanie cieľov darí, spraví sa fotodokumentácia ako postupuje práca počas celého obdobia (začiatok -priebeh – ukončenie)

5 Záver

Komunitné centrum Jastrabie nad Topľou je miestom na stretávanie sa obyvateľov komunít. V našom centre poskytujeme odborné činnosti a iné činnosti. Taktiež aktivity pre dospelých, mládež a deti. Odborné činnosti sú poskytované podľa § 24d zákona č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Okrem komplexnej pomoci pre jednotlivca rodine ako aj celej miestnej komunite pripravujeme priestor na sebarealizáciu, vzdelávanie a voľnočasové aktivity. Cieľom je prispieť k sociálnemu začleňovaniu sociálne vylúčených osôb na individuálnej a lokálnej úrovni. Vytvárať priestor všetkým obyvateľom komunity zlepšenie kvality života ,elimináciu sociálneho vylúčenia, hľadanie riešenia nepriaznivej sociálnej situácie a sebarealizáciu jednotlivca.

6 Použitá literatúra